

תרגום לעברית*

סיכום מנהלים

"ואז אני רואה אותם [את הבנים שלי] בתחתונים, מדממים, מכף רגל עד הראש. לא מאחלת לאף אימא לראות את הילדים במצב כזה... וקורן מסתכל עלי ואומר לי, ממו... אבא מת. הם הרגו את אבא. אבא מת. למה לא הרגו אותי? למה לא הרגו אותי?"

מתוך ראיון שערכה הנציבות עם סבין תעסה, נתיב העשרה

ביום שבת בבוקר, שמחת תורה, ה-7 באוקטובר, 2023, חמאס ושותפיהם פתחו במתקפה נרחבת נגד האוכלוסייה האזרחית בישראל, רצחו מעל 1,200 איש וחטפו מעל 250 לתוך רצועת עזה. דוח זה חושף נדבך אכזרי במיוחד של המתקפה שעד כה לא זכה להתייחסות מספקת: **השימוש במשפחות ככלי מלחמה**. הדוח בוחן ראיות מהמתקפה תוך שימת דגש מיוחד על ההתרחשויות בקיבוצים ובקהילות אחרות בהן משפחות סבלו מפגיעות אלימות ואכזריות באופן ייחודי וקיצוני. חמאס הוביל מתקפה מאורגנת וחדר למתחמי מגורים, שכונות, קהילות קטנות, ובתי משפחות. התוקפים גרמו לפגיעות פיזיות ופסיכולוגיות חמורות לבני המשפחות. הם רצחו הורים, אחים ואחיות, סבים וסבתות אלה מול עיניהם של אלה. הם חטפו באלימות משפחות שלמות מבתיהן והחזיקו את בני המשפחה בשבי, כולל תינוקות וילדים קטנים, לעתים רק מספר דקות לאחר שחזו ברצח קרוביהם. בנוסף, הם הפרידו בכוח בני משפחה זה מזה—בני זוג, אחים ואחיות, וילדים מהוריהם—הן במהלך המתקפה והן במהלך השהות בשבי.

להלן מסקנות הדוח העיקריות:

- **אירועי ה-7 באוקטובר כללו מתקפה נרחבת, שיטתית וממוקדת (targeted) שכוונה נגד התא המשפחתי.** הדוח שם זרקור על ההתעללות במשפחות ומציג ראיות ברורות ומשכנעות של לפחות שישה דפוסים חזרתיים ועקביים, אשר, בשילוב עם התזמון והנסיבות הייחודיים של המתקפה, מצביעים על כך שתקיפת המשפחות ב-7 באוקטובר הייתה נרחבת ושיטתית, ובוצעה תוך ניצול קשרים משפחתיים ורגשיים בכדי להעצים ולמקסם כאב וסבל. חמאס חדרו למרחב המשפחתי, האינטימי, והפגיע והפכו אותו ממקום מוגן ובטוח לזירת אימה, שררה, וסכנת מוות. הדפוסים החזרתיים שזיהינו הינם: א) ביצוע מעשי אלימות, כולל רצח או פציעה חמורה, בנוכחות קרובי משפחה; ב) רצח של כל בני המשפחה ששהו בביתם בעת המקרה, כולל משפחות שלמות שנטבחו יחד; ג) חטיפה והחזקה בשבי של משפחות, כולל ילדים; ד) שימוש באמצעים דיגיטליים ורשתות חברתיות בכדי לשדר את ההתעללות ישירות למשפחות הקורבנות, ולכלל הציבור, לרבות תוך השתלטות על חשבונות הרשת החברתית של הקורבנות עצמם; ה) הפרדה מכוונת של קרובי משפחה זה מזה; ו) הצתה והשחתה של בתי משפחה. לעתים קרובות, הבתים הוצתו באש בזמן שהמשפחות עודן תופסות מחסה בפנים. במקרים מסוימים, גופותיהם השרופות של בני המשפחה נמצאו בהריסות. מעשים אלה גרמו לפגיעה עמוקה וקשה במשפחות ובקהילות. עד היום, מחכות משפחות רבות לשחרורם של סבים, הורים, וילדים שעודם מוחזקים בשבי, כשחמאס מסרב לספק מידע על גורלם ומצבם, מה שמעצים את סבלם המתמשך של המשפחות.
- **חמאס ושותפיהם עשו (ועודם עושים) שימוש אסטרטגי באמצעים דיגיטליים ורשתות חברתיות בכדי להעצים את סבל הקורבנות.** התוקפים השתמשו ברשתות חברתיות, כולל בחשבונות של הקורבנות עצמם, לתעד, לפרסם ולשתף את פעולותיהם עם המעגל הקרוב של משפחתם וחבריהם של הקורבנות, כמו גם עם כלל הציבור. הפרסום הדיגיטלי של הסבל והרצח של בני משפחה הרחיב באופן משמעותי את היקף הנזק והסבל שגרמה התקיפה והעצים את הטראומה הפסיכולוגית של הקורבנות וקרוביהם. השימוש באלימות דיגיטלית נמשך גם אחרי ה-7 באוקטובר ועד היום, ובכך מאריך ומחמיר את השפעת המתקפה, מערער את החוסן המשפחתי, ומחריף מצוקה רגשית וטראומה מעבר למעשי הברוטאליות הראשוניים. יתר על כן, האלימות הדיגיטלית מייצרת טראומה והשלכות עמוקות ומתמשכות עבור הקהילות שהותקפו והחברה הישראלית כולה.
- **טבען של מתקפות נגד משפחות גורם לנזק וסבל ייחודי.** מתקפות שיטתיות נגד משפחות הינן תופעה ייחודית ושונה באופייה (suoi generis) מסוגים אחרים של אלימות. המשפחה היא היחידה הבסיסית ביותר של החברה האנושית. קשרי משפחה הם

אחד ממנגנוני ההגנה המשמעותיים והדומיננטיים ביותר אשר מסייעים לבני אדם להתמודד עם קשיים וטראומה. מנגד, כאשר התא המשפחתי מעורער על-ידי פגיעה אלימה, האדם מאבד מנגנון הגנה חיוני זה. התוצאות הרסניות במיוחד והשלכותיהן ארוכות טווח ורחבות היקף, ומשפיעות על כל תחומי החיים. דוח זה מציג מחקרים מדעיים ודוגמאות מן המשפט הבינלאומי המראים כי מתקפות שיטתיות אלימות נגד משפחות מייצרות נזק עמוק וארוך טווח לפרט, למשפחות, לקהילות, ולכלל החברה, כפועל יוצא של תפקיד המשפחה כיחידה החברתית היסודית ביותר. פגיעות ונזק ייחודיים אלה מצריכים פעולות דחופות לפיתוח הגנות איתנות יותר למשפחות.

- **השימוש הממוקד והשיטתי במשפחות ככלי מלחמה דורש מינוח חדש: קינוסייד (kinocide).** דוח זה חושף את ההשפעה ההרסנית של מתקפה שיטתית נגד משפחות והנזק הייחודי שנגרם מהניצול לרעה של קשרים ודינמיקות משפחתיים. בהתאם, דוח זה מבקש לטבוע את המונח 'קינוסייד', המבטא את הרוע הייחודי הכרוך בשימוש במשפחות ככלי מלחמה ואת הנזק המובחן לו שימוש זה גורם.
- **מתן שם לתופעה של המתקפה השיטתית נגד משפחות הוא חיוני ומשמעותי.** יש צורך קריטי במתן שם לתופעה שלא קיבלה עד כה הכרה, בכדי להתמודד עמה בצורה אפקטיבית. דוגמא לכך היא ההכרה העולמית בשימוש באלימות מינית ככלי מלחמה. זיהוי תופעת הקינוסייד וטביעת המונח הינם המפתח להגנה על משפחות והעלאת המודעות לקיומה של התופעה. מתן השם לתופעה משמש לא רק ככלי חשוב להבטחת צדק והטלת אחריות, אלא גם מעצים את הקורבנות בכך שהוא מספק להם מינוח מדויק לתאר את הנזק שנגרם להם ולבטא את סבלם, ואף נותן תוקף לסבלם ומאפשר התחלה של ריפוי ושיקום.
- **תקיפה שיטתית של משפחות הינה תופעה גלובלית.** דוח זה חושף את העובדה שהשימוש במשפחות ככלי מלחמה הינו בעיה גלובלית אותה ניתן לזהות בזירות קונפליקט ברחבי העולם. דוגמאות לתופעה ניתן למצוא בעירק, סוריה, רואנדה, בוסניה והרצגובינה, מינמאר, סרי לנקה, סייירה לאון, רוסיה, ואוקראינה, וכן בהתרחשויות מוקדמות יותר בגרמניה הנאצית ובמהלך שואת הארמנים. ממצאים אלה מראים שקינוסייד אינה תופעה מבודדת הייחודית למתקפת ה-7 באוקטובר. זהו אתגר עתיק יומין ומתמיד, החוזר על עצמו בסכסוכי עבר והווה ומחייב התייחסות דחופה של הקהילה הבינלאומית.
- **המשפט הפלילי הבינלאומי הקיים אינו מספק הגנות חזקות דיין למשפחות.** התא המשפחתי הינו עמוד התווך היסודי ביותר של החברה, והוא מוגן באופן מקיף בדיני זכויות האדם הבינלאומיים. לעומת זאת, המשפט הפלילי הבינלאומי הקיים אינו מציע הגנות דומות בעוצמתן עבור משפחות. על אף תחולתם של איסורים שונים של המשפט הפלילי הבינלאומי הקיים, ובכלל זה האיסורים על הרג אזרחים, לקיחת שבויים, ועינויים, הם אינם תופסים באופן מספק את הרוע הייחודי הגלום במתקפות הממוקדות והשיטתיות נגד משפחות ואת ניצול הקשרים המשפחתיים להעצמת הסבל.
- **יש להטמיע את מושג הקינוסייד אל תוך המשפט הפלילי הבינלאומי.** דוח זה מציג את הבסיס הרעיוני והמשפטי הן להכרה בתופעה במסגרת הפשעים הקיימים במשפט הפלילי הבינלאומי, והן להכרה בקינוסייד כפשע בינלאומי חדש. הדוח מפרט ארבע דרכים קונקרטיות בהן ניתן להטמיע את תופעת הקינוסייד במסגרת הפשעים הקיימים במשפט הפלילי הבינלאומי בתור (1) פשע נגד האנושות, (2) פשע מלחמה, (3) אופן של רצח עם, ו(4) צורה של עינויים. לבסוף, הדוח מציע קווי מתאר כלליים להגדרת קינוסייד כפשע עצמאי, וממליץ על קודיפיקציה מקיפה יותר של פשע זה באמצעות יצירת כלים משפטיים חדשים, לרבות במסגרת טיוטת האמנה לפשעים נגד האנושות.
- **יש צורך דחוף בהתייחסות לתופעת השימוש במשפחות ככלי מלחמה ובהכרה בקינוסייד כפשע בינלאומי חדש בכדי להבטיח הגנה, מניעה, והטלת אחריות.**

דוח זה מניח את היסודות לבחינה מעמיקה של תופעת הקינוסייד והשפעתה על משפחות, במיוחד בהקשר של תקיפה נרחבת ושיטתית. יש צורך בהמשך הדיון והניתוח של פשעים אלו, בכדי לדרבן את הקהילה הבינלאומית ואת מדינות העולם להתייחס למורכבויות הכרוכות בהתעללות שיטתית וממוקדת במשפחות וניצול לרעה של קשרים משפחתיים בעתות מלחמה. הגדרת התופעה וההכרה בה כעבירה פלילית בינלאומית הינה הכרחית, מאחר שהיא מהווה איום לא רק על משפחות אלא על אומות מודרניות, קהילות, וקבוצות אתניות, ועל כן מערערת את יסודותיה של כל חברה באשר היא.

* לתשומת לב הקוראים דוח זה נכתב במקור באנגלית. במקרה של הבדלים ואי התאמות בין הנוסח המתורגם לעברית והנוסח המקורי באנגלית, הנוסח באנגלית הוא הנוסח הקובע והמדויק ביותר.

מסקנות

מסקנות הדו"ח הן:

- ישנן ראיות רבות וכבדות משקל המאמתות כי מעשיהם של חמאס ושותפיו במהלך מתקפת ה-7 באוקטובר היו רחבי היקף, הוצאו לפועל באופן שיטתי, והתמקדו באופן ספציפי במשפחות בתוך היישובים. דפוס אלימות זה חושף מאמץ מתואם ומאורגן למקסם את הפגיעה במשפחות וליצור אווירה של פחד והרס בקהילות אלה.
- בהתבסס על ראיות ברורות ומשכנעות, דוח זה מזהה שישה דפוסים שחזרו על עצמם במיקומים שונים ומאמתים את טבעה הנרחב והשיטתי של מתקפת ה-7 באוקטובר נגד משפחות. דפוסים אלה הם: (א) ביצוע מעשי אלימות, כולל רצח או פגיעה חמורה, בנוכחות קרובי משפחה; (ב) רצח של כל בני המשפחה ששהו בביתם בעת המקרה, כולל משפחות שלמות שנטבחו יחד; (ג) חטיפה והחזקה בשבי של משפחות, כולל ילדים; (ד) שימוש באמצעים דיגיטליים ורשתות חברתיות בכדי לשדר את ההתעללות ישירות למשפחות הקורבנות, ולכלל הציבור, לרבות תוך השתלטות על חשבונות הרשת החברתית של הקורבנות עצמם; (ה) הפרדה מכוונת של קרובי משפחה זה מזה; (ו) הצתה והשחתה של בתי משפחה, כולל בזמן שהמשפחות עודן בפנים, וגרימת הרג, פציעות, וצלקות נפשיות שלא יימחו ליחידים וקהילות.
- ישנן ראיות אמפיריות חזקות התומכות במסקנה שבשל המעמד המרכזי והחיוני של התא המשפחתי בחברה ובחיי הפרט, הפגיעה שנגרמת מאלימות ממוקדת ושיטתית כאמור לעיל של התא המשפחתי הינו הרסני, נרחב, וממושך, באופן מיוחד, ומשפיע על כל תחומי החיים של הפרט, המשפחה, הקהילה, והחברה כולה.

לאור מסקנות אלה, אנו גורסים כי פעולותיהם של מחבלי חמאס ב-7 באוקטובר 2023 מהוות מספר הפרות של הדין הבינלאומי, וכן כי יש בהן כדי להוות סוג חדש של פשע בינלאומי שאנו מכנים בדוח זה בשם "קיננוסייד". טרמינולוגיה זו משקפת את הסבל הייחודי וההשלכות החמורות של המעשים שתוארו, ומדגיש את שיטתיות הפגיעה במשפחות והניצול לרעה של קשרי משפחה להעצמת הסבל. מסקנות אלה מדגישות גם את הצורך בבחינה מעמיקה של התגובה לקינוסייד במסגרות מדיניות ובינלאומיות.

המלצות הדו"ח

לקהילה הבינלאומית:

- יש להקים פאנל מומחים עצמאי בכדי להגדיר באופן מדויק את פשע הקינוסייד. פאנל זה יציע קווים מנחים ופרקטיקות מקובלות לעוסקים בדין הבינלאומי לגבי האופן בו ניתן להכיר בתופעת ההתעללות במשפחות ככלי מלחמה באמצעות הדין הפלילי הבינלאומי הקיים.
- על גופי האמנות של האו"ם לפרסם הערות כלליות או המלצות המדגישות את טבעו החמור של פשע הקינוסייד, מעודדות את אימוצו אל תוך המשפט המדינתי, וקוראות לפעולות נחישות בחקירתו של פשע זה והעמדה לדין בגינו.
- יש לפעול להכרה, הטמעה, וקודיפיקציה של פשע הקינוסייד כפשע בינלאומי חדש, ובכלל זה:
  - לנקוט בצעדים להטמעת פשע הקינוסייד באמצעות פרשנות של האיסורים הקיימים במשפט הפלילי הבינלאומי, בדגש מיוחד על פשעים נגד האנושות, פשעי מלחמה, רצח עם, ועינויים.
  - לנקוט בצעדים לשילוב פורמאלי של פשע הקינוסייד אל תוך הוראות הדין הקיימות במשפט הפלילי הבינלאומי. צעדים אלה עשויים לכלול, לדוגמא, תיקון של אמנת רומא של בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) שתכליל את הקינוסייד כפשע בינלאומי חדש הנופל תחת סמכות השיפוט של ה-ICC, ותיקון של מסמך יסודות העבירה ותקנות סדרי הדין והראיות של ה-ICC, בהתאם.

3. לבחון את האפשרות של הטמעת הקינוסייד בטיטת האמנה לפשעים נגד האנושות או יצירת אמנה בינלאומית חדשה המוקדשת לקינוסייד.

- יש להקים צוות פעולה ייעודי שיפעל למניעת קינוסייד ויבטיח הטלת אחריות על המבצעים פשעים מסוג זה.
- יש להקים קרן בינלאומית לתמיכה וסיוע לקורבנות קינוסייד.

לממשלות מדינות העולם:

- יש להכיר בפשע הקינוסייד ולחוקקו במסגרת הדין המקומי, וכן להבטיח שקינוסייד, הסתה לקינוסייד, או שותפות בדבר עבירה לקינוסייד הינם מעשים ברי ענישה.

לארגונים לא-ממשלתיים:

- יש לנטר, לתעד, ולדווח על מקרים של קינוסייד.
- יש לנתח באופן פרואקטיבי את הנתונים שנאספו בכדי לסייע לזהות דפוסים ומגמות שעשויים לספק סימנים מוקדמים של קינוסייד, ולפעול לקדם פעולות התערבות מוקדמת ואסטרטגיות למניעה.